

NA EEN MOOI LEVEN WIL IK EEN MOOI EINDE

Wim (81), voormalig technisch tekenaar en later bedrijfsleider, is al 58 jaar gelukkig getrouwd met Liesbeth. Zij hebben twee zonen. Toen hij in maart 2019 de diagnose dementie kreeg, wilde de huisarts geen euthanasie verlenen. Ook bij het Expertisecentrum Euthanasie stuitte zijn verzoek op problemen.

De interviewer is Lidy Schoon

Leven in reservetijd

Na mijn werkzame leven heb ik eerst vrijwilligerswerk verricht voor de FNV, daarna ook voor de CLW, als coördinator huiskamergesprekken, en voor de NVVE als gevolmachtigde.

Regelmatig bespraken Liesbeth en ik mijn euthanasiewens met de huisarts. In 2015 kreeg ik mondkanker, de huisarts zegde me toe euthanasie te willen verlenen. Des te urgenter omdat ik de behandeling weigerde die een forse aantasting betekende van mijn levenskwaliteit. Terwijl specialisten mij zonder behandeling nog hooguit een halfjaar te leven gaven, genas ik tegen alle verwachtingen in. De tijd die ik nog te leven had, voelde als leven in reservetijd. Liesbeth en ik wilden zoveel mogelijk genieten van de mooie momenten. Ook spraken we veel over het levenseinde en stelden we onze wilsbeschikking op. Ik was inmiddels gestopt met mijn vrijwilligerswerk, kon me steeds moeilijker concentreren en uit mijn woorden komen. Begin 2019 kreeg ik de diagnose dementie. Nu liet de huisarts het afweten. Euthanasie bij dementie deed hij niet, dat was te moeilijk. Mijn euthanasieverzoek stond aan de vooravond van zijn pensioen. Ook zijn collega's stonden niet in de rij om mij te helpen.

De recente strafzaak tegen de verpleeghuisarts die euthanasie verrichtte bij een demente vrouw, heeft duidelijk zijn weerslag op artsen. Terwijl jij, gepokt en gemazeld in levenseinde vraagstukken, veel voor de belangen van andere mensen bent opgekomen, moet je nu voor jezelf vechten.

Ja, ik ging de strijd aan om euthanasie te krijgen. Mijn zoon meldde me aan bij het Expertisecentrum Euthanasie. Mij lukte het niet meer om digitaal stukken op te sturen. Mijn aanmelding werd goedgekeurd en in september 2019 startte het euthanasietraject. Een arts en een verpleegkundige onderzochten of het euthanasieverzoek paste binnen de euthanasiewet. Bij het eerste huisbezoek gaf de arts aan dat hij een tweede neurologisch onderzoek wilde. Dit onderzoek bevestigde dat er sprake was van dementie en wel de ziekte van Alzheimer. Daarmee was een uitzichtloos en ondraaglijk lijden vastgesteld. In de coronatijd kwam het traject stil te liggen. Toen half juni het euthanasietraject werd hervat, vertelde de arts dat zijn geweten niet met een euthanasie in het reine kon komen: "Ik ben nog niet zover en u bent er nog niet aan toe, u bent nog te goed." Wij waren verbijsterd! We hadden verwacht dat wij nu eindelijk groen

licht zouden krijgen. Daarna zei de arts: "U kunt ook stoppen met eten en drinken."

Dat is opmerkelijk, zeker gelet op de uitspraak van Steven Pleiter, bestuurder van het expertisecentrum, dat juist iemand met dementie alleen kans maakt op een euthanasie als dat in een vroeg stadium van de ziekte wordt aangevraagd. *

Inderdaad, er knapte wat bij ons. Deze weigering voelde als een mokerslag. Het werd duidelijk dat ik niet op korte termijn euthanasie kon krijgen. De arts wilde het proces weer uitstellen en dat kon ik niet aan. We vroegen of er een mogelijkheid was voor een andere arts waarop hij dacht van wel. De verpleegkundige stelde voor om dit samen met de arts, met collega's van het centrum te bespreken en ons eind juni te berichten. Kwaad en teleurgesteld beëindigden wij het gesprek. Wij hebben samen in de tuin staan huilen, ten einde raad. Ik heb gekozen voor euthanasie en niet om door uithongering een einde aan mijn leven te maken. Ik voelde dat de tijd drong en was bang te laat te zijn voor euthanasie. Straks werd er gezegd dat ik wilsonbekwaam was.

Je wil liever euthanasie dan zelf het laatstewilmiddel innemen?

Ik wil hebben waar ik recht op heb, een humaan einde. Ik zie op tegen het gefröbel met allerlei pillen, want ik ben bang dat ik me verslik, dat ik de pillen uit mijn handen laat vallen, Liesbeth moet op haar beide handen zitten. En dan dat gedoe met de politie. Als het expertisecentrum me opnieuw afwijst voor euthanasie, zit er voor mij niets anders op dan het zelf te doen.

De arts herstelde het proces

Begin juli vond opnieuw een gesprek plaats, met dezelfde arts en verpleegkundige. De arts stelde me dezelfde vragen als in de drie eerdere gesprekken: "Wat is het grootste probleem?" en "Waar lijdt u het meeste onder?" en "Hoe ziet uw dag eruit?". Ik lepelde het allemaal weer op. Het kostte me veel moeite om mijn gedachten te ordenen en onder woorden te brengen. Ik voelde me gesteund door de verpleegkundige die ons af en toe een geruststellende knipoog gaf "het komt goed". De arts luisterde nu beter. Het gesprek kreeg een verrassende wending: "Ik heb het overleg met mijn collega's nodig gehad om er anders over te gaan denken. Het was geen gemakkelijk proces voor mij", zo gaf hij toe. Met deze bekentenis herstelde hij het proces en ons vertrouwen, wij kregen weer hoop. En het kwam gelukkig goed. Volgende week komt de SCEN-arts en als deze instemt, maken we een afspraak voor euthanasie, hopelijk eind van deze maand. Eindelijk, het einde is in zicht. We zijn allebei zo opgelucht en zo blij. Wat een zenuwslopend traject is het geweest, zo te moeten vechten voor euthanasie.

Een mooi leven met een mooi einde

Ik heb een mooi leven gehad en wil ook een mooi einde. Dat heb ik na een lang gevecht gekregen. Ik kijk terug op een lang en gelukkig huwelijk met een wereldgezin. Hoe hartverscheurend het ook is om Liesbeth en de kinderen los

te laten, het moet toch eens gebeuren. Nu kan ik thuis sterven, hand in hand met Liesbeth. Het is altijd Wim en Liesbeth geweest, zo wil ik ook sterven.

*Zie: Opinie, Geen stiekeme euthanasie, maar zorgvuldig handelen, 31 augustus 2019, [expertisecentrum euthanasie.nl/](https://www.expertisecentrum euthanasie.nl/)

PS: Wim is 6 augustus 2020 overleden en is in alle rust en vrede ingeslapen.